

Andrzej Z. Bokiniec, Jarosław Sobieraj

Witowy Most, st. 2, gm. Baranowo,
woj. ostrołęckie

Informator Archeologiczny : badania 31, 57-58

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- osada wczesnośredniowieczna (X-XI w.)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 12 do 21 sierpnia przez mgr. Kazimierza Regułę (Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka). Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 60 m².

Układ stratygraficzny był następujący: warstwa 1 - humus (0-20 cm), warstwa 2 - podglebie (20-50 cm), warstwa 3 - kulturowa (do 10 cm grubości), warstwa 4 - gliniasty całec. Odkryto kolistego kształtu jamę kultury lendzielskiej z okresu środkowego neolitu, skupisko ceramiki, polepy i silnie przepalonych kamieni (palenisko) tej kultury, nieregularną jamę kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich, 2 wczesnośredniowieczne paleniska (prostokątne i owalne) z kamieni piaszczystych i ślad po jamie słupowej w pobliżu jednego z nich. W wypełniku obydwu obiektów natrafiono na ułamki naczyń o esowatym profilu, obtaczanych na kole garncarskim, a także na węgle drzewne i polepę.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach i Materiałach do Dziejów Żup Solnych w Polsce”.

Badania będą kontynuowane.

WITOLDÓW, st. 1, gm. Szczawin kościelny, woj. łódzkie, AZP 54-52/108

- osada kultury pucharów lejkowatych fazy wióreckiej (neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez dr Małgorzatę Rybicką. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 1475 m².

Odkryto bardzo bogaty zbiór ceramiki o stylistyce nawiązującej do Przybranówka, st. 43 oraz około 500 krzemieni. Dominują wśród nich wyroby z krzemienia czekoladowego. Zarejestrowano również cztery skupiska polepy i gliny, które mają być pozostałościami po chałupach. W ich otoczeniu odkryto różnego typu jamy gospodarcze. Pobrano próbki do datowania 14 C.

Stanowisko w Witoldowie jest jedną z osad kultury pucharów lejkowatych, tworzących skupienie punktów osadniczych tej kultury w rejonie Białki, st. 2, gdzie również prowadzono w latach 1996-1997 badania wykopaliskowe. W wyniku tych prac wstępnie rozpoznano dwa zróżnicowane chronologicznie stanowiska z fazy wióreckiej kultury pucharów lejkowatych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Monografii osadnictwa kultury pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim” - prawdopodobnie jako wydawnictwo Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania powinny być kontynuowane, ponieważ obszar osady ma być zalesiony.

WITOWY MOST, st. 2, gm. Baranowo, woj. ostrołęckie

- osada leśno-wschodnioeuropejskiego kręgu kulturowego (neolit)
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z eksploatacją piasku z powierzchni stanowiska, przeprowadzone w dniach od 15 do 27 września przez dr. Andrzeja Z. Bokińca (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) i mgr. Jarosława Sobieraja (Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie). Przebadano powierzchnię 155,5 m².

Zachowany fragment wydmy (obecnie nieco ponad 2 ary) stanowi około 15 % rejonu eksploatowanego, nie ma jednak podstaw do oszacowania, jaką dokładnie część zniszczonego obecnie obszaru zajmowało pierwotnie stanowisko archeologiczne. Analiza uwarstwienia wydmy pozwoliła na wydzielenie kilku jednostek stratygraficznych. Pod darnią do głębokości 15-20 cm występował humus współczesny ze stosunkowo niewielką zawartością próchnicy. Pod nim do głębokości 80-90 cm usytuowana była warstwa ciemnej ziemi, w której wydzielono kilka odmian różniących się konsystencją i zabarwieniem. Najciemniejszą barwę miała ona w dolnej części, na granicy z eolicznym piaskiem,

który tu należało uznać za skałę macierzystą. Ponieważ granice między poszczególnymi warstwami były bardzo płynne, po zdjęciu humusu kontynuowano eksplorację stanowiska za pomocą warstw mechanicznych o miąższości 10 cm. Wszystkie zabytki lokalizowano na planach w obrębie warstw. Łącznie pozyskano 650 fragmentów ceramiki i 893 krzemienie. Pobrano też próby węgla drzewnego, gleby oraz stosunkowo liczny (około 80 fragmentów) materiał kostny. Oprócz nielicznych materiałów reprezentujących okres nowożytny (15 fragmentów ceramiki), pozostałe materiały należy datować na neolit i łączyć z leśno-wschodnioeuropejskim kręgiem kulturowym. Większość ceramiki pochodzącej z obiektów reprezentuje jednolity stylistycznie zbiór, który można wiązać ze środkową (Łysogórski typ według M.M. Čarniauskiego) fazą kultury niemeńskiej. Wstępna analiza materiałów pozwala również postawić hipotezę, że ceramika reprezentująca najmłodszą fazę osadnictwa jest zbliżona do stylistyki ceramiki linińskiej. Fakt obecności na tego typu na stanowisku czytelnego układu stratygraficznego, występowania obiektów i stosunkowo dobrze zachowanych źródeł pochodzenia organicznego, nadaje mu wyjątkową rangę poznawczą. Konieczne jest prowadzenie dalszych badań radiowęglowych, paleobiologicznych i gleboznawczych (te ostatnie - biorąc pod uwagę stan zagrożenia stanowiska - należałoby przeprowadzić jak najszybciej).

WOJCIESZYCE, st. 86, gm. Kłodawa, woj. gorzowskie, AZP 44-12/170

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)

Badania na trasie budowy gazociągu Gorzów Wlkp. – Sulisław prowadzone przez mgr Małgorzatę Pytlak (Muzeum w Gorzowie Wlkp.). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Środowiska B.S.B Zielona Góra. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 18 m².

Na stanowisku nr 86 w Wojcieszycach założono trzy wykopy o wymiarach 2 m x 3 m, leżące na trasie przebiegu gazociągu.

Wykop nr I znajdował się tuż przy skarpie rzeki Srebrnej. Pod warstwą orną ok. 0,30 m, wystąpiła warstwa erozyjno - zalewowa, o miąższości 0,40 m. Pod nią zaś warstwa kulturowa (0,40 m) z ułamkami ceramiki kultury pucharów lejkowatych. Przy profilu zachodnim, na głębokości 1,40 m od poziomu gruntu odkryto pozostałości najprawdopodobniej paleniska z ułamkami ceramiki KPL oraz węglem drzewnym (bez konstrukcji kamiennej). Obiekt ten miał kształt nieregularny o wymiarach 1,70 m x 0,80 m.

W profilu wschodnim, na głębokości 1,20 m od poziomu gruntu zarejestrowano duże fragmenty przepalonego drewna. Maksymalna głębokość wykopu wyniosła 1,60 m.

W wykopach II i III pod warstwą orna pojawił się calec. W wykopie II była to ruda glina, zaś w wykopie III żółty piasek.

Materiał zabytkowy znajduje się w Muzeum w Gorzowie Wlkp.

Literatura: Małgorzata Pytlak, *Badania archeologiczne na terenach budowy wiertni i sieci gazociągów w Gorzowie Wielkopolskim oraz w gminach: Kłodawa, Lubiszyn, Dębno*, w: *Archeologia Środkowego Nadodrza*, t. II, s.267-270, Zielona Góra, 2002

WOLA WĘGIERSKA, st. 3, gm. Roźwienica, woj. przemyskie, AZP 107-81/48

- kurhan kultury ceramiki sznurowej (neolit, 2450 przed Chrystusem)

Ratownicze badania wykopaliskowe w ramach programu „Zanikające kurhany — starożytne mogiły ziemne z III tysiąclecia przed Chrystusem na Pogórzu Karpackim jako źródła do osadnictwa pradziejowego ziemi przemyskiej”, przeprowadzone w dniach od 30 lipca do 27 sierpnia przez mgr Ewę Sosnowską (Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu). Konsultacja prof. dr hab. Jan Michnik (Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie). Finansowane przez Komitet Badań Naukowych. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię o średnicy 8 m.

Kurhan o zachowanej wysokości 1,2-1,3 m i średnicy 11-12 m usytuowany był na jednym z garbów Pogórza Dynowskiego. W chwili przystąpienia do badań był zniszczony od strony południowo-zachodniej i północno-zachodniej prawie do połowy objętości nasypu. Stratygrafia warstw w zachowanej części nasypu przedstawiała się następująco: warstwę zewnętrzną „a” stanowił ciemnobrunat-